

Brugen af Kikkerterne tog Huden bort omkring Øiet, da Messingen ikke kunde overdækkes.

Levemaaden var yderst slet paa Reisen og luxuriøs i Byerne, hvor der ydedes os stor Gjestfrihed».

Herr Due har saaledes i Sandhed prøvet og seet meget af Verden. En nærmere Beskrivelse af Hansteens Reise i Sibirien er forøvrigt forlængst udgivet af denne Videnskabsmand selv. Vi have kun her at opbevare følgende Udtalelse der findes i et engelsk Tidsskrift ang. Professor Hansteens sibiriske Reise. Den lyder saaledes:

«Skjønt indskrænket i finantsiel Henseende, har Norges Storting bevilget Professor Hansteen en Sum af ikke mindre end £ 3000 Stlg. (dengang validerende noget over 18000 Sp.) til Udførelsen af en videnskabelig Reise i Sibirien. Denne ædle Tillid til deres Landsmand, er rigelig blevet belønnet med en Række af særdeles vigtige Iagtagelser; og vi ere overbeviste om, at enhver Filosof i Europa er det patriotiske norske Folk i høj Grad taknemmelig for et Offer til Videnskaberne, som viide være ærefuldt endog for den mægtigste Stat».

Due 17. Mai 1893.

KNUD LEM,

staar opført blandt Rektorerne som Professor lingvæ lapponicæ ved Seminarium Lapponicum, oprettet ved Rscr. 1852, ophævet 1774, udnævnt 1752, død 1774.

OBERST OLE KRABBE

var allerede forrige Aarhundrede ansat som Officer i t.hjemske Brigade og boede i sin sidste Levetid i Ørkedalen som Chef for Guldalske Kor. Døde formentlig omkring 1830. Formentlig var han med i Krigen 1788, 1808 og 1814. Som bekjendt opstod, endnu efter Conventionen til Moss, nogle Uroligheder i Anledning den svenske Oberst Ecks Trudsel om at forlægge en Del svenske Tropper paa norsk Grund i og ved Røraas o. fl. St., hvilket kjækt forbødes af Schmettow. Krabbe, som i 1814 var Medlem af det overordentlige Storting, fra Søndre T.hjems Amt,

var ved disse Uroligheder forhindret fra at tage Sæde ved dets Aabning og sees først at indfinde sig 12. Octbr. og forklarer da Grunden til sin Udeblivelse.

Han tog ind i Christiania hos en Asessor Mathisen, formodentlig Traffikkerende, idet han gik under Øgenavnet «Smør-Hagen», og hos hvem en af de svenske Commissairer logerede idet den samme «Smør-Hagen» agerede Svenske med Liv og Sjæl, en stor Forbrydelse i de Tider. «Personen (siger Schmidt) har forøget sin Navnkundighed ved at behandle den hos ham ind-quarterede Oberstl. Krabbe paa den nederdrægtigste Maade, hvilket af Intelligents-Sedlen i Morgen nærmere vil oplyses. Man var enig om, at intet kunde bide paa den Slyngel uden Stokkeprygl».

Pavels i sin Karakteristik over Storthingsmændene i 1814 siger om Krabbe: «Var af de moderate Trøndere». Hans Enke Dorthea Maria Krabbe, fød Angell, døde 1862, 82½ Aar gammel.

Oberst Krabbe havde 2 Sønner, hvoraf den ældste, F. C. K. var Præst og tog sin Afsked i 1863 som Provst i Bergens Stift; død 1875, og den yngre, ligeledes Præst, tog sin Afsked s. A. som Sognepræst til Qvikne. Sidstnævnte døde i 1865.

TOLDPROKURØR LORENTZ EVENSEN,

fød 17. Juni 1728, var først Prokurator, siden Toldprokurator i Trondhjem, døde 1790, v. Gravskrift s. A. No. 16, af M. C. Petersen. Udgiver af flere Skrifter, blandt hvilke hans i 1784 udkomne «Samlinger af juridiske og historiske Materier» danner et interessant Opus for Granskeren. Smith ytrer sig om ham mindre fordelagtigt:

«Han har et jevnt Hoved og ikke den sterke Dømmekraft, men har med Flid og Læsning i danske og tyske Skrifter erhvervet sig adskillig smuk Kundskab, har udgivet adskillige velskrevne Pjeser i det juridiske, og er den eneste Mand i Trondhjem, der som Prokurator kan føre en Sag, hvorfor han, da hans Modparters Sager fast aldrig bliver oplyste, som de burde, er vandt til at vinde alle Sager, har altsaa været et Orakel og en Skræk i Trondhjem; men vi maa nu vende Bladet om og see Mennesket fra en anden Side. Og da er han en Mand, hvis Overmodighed kjender ingen

Grændser, og som tror, han kan gjøre og forsvare alt. Hans Fordeel er ham dyrebare end al Samvittighed og Pligt».

Et andet Sted opgiver Smith, at Evensen omkring Aaret 1785 var Udgiver eller samlede Subscribenter paa et periodisk Skrift, nemlig «Trondhjemske Samlinger», der blandt andre ret interessante Optegnelser ogsaa indeholder en fuldstændig Beretning om Lisbet Nypens Proces, Trondhjem 1670. Da Smith saa dette Skrift, der formodentlig gav ham flere Sidehug, fik han ogsaa Lyst til at udgive et lignende under Navn av «Samleren», hvilket gjenfindes i Bladene fra hiin Tid. Saavel Evensen som Wittrup laa uaf-ladelig i Kiv og Trætte med Rektor Smith, og idet førstnævnte raillerte hans Udgave af «Samleren», sendte han Byens Skorstensfeier omkring for at samle Subscribenter til et andet af ham, Evensen, udgivendes Blad som han kaldte «Adsprederen». Men Smith lod ikke vente paa sig men sendte atter en Subskr. Plan ud til endnu et nyt Skrift kaldet «Grineren».

I et senere Brev, af 10. Mai 1786, ivrer Smith imod at Evensen, «der uden Tvivl vil melde sig til det i dette Aar ledigblevne Byfogedembede, for alt i Verden ikke maa anbetoes dette, thi — siger han — ligesaa godt kan Satan selv bestalles til Embedet, som han. Det Onde bør min Ven (Br. til Bülow) forhindre, at det ei skal skee, og kan man da ikke gjøre det reelle Gode, saa er dog altid vundet derved, at det Værste, som kunde skee, bliver forhindret.»

«Angaaende de øvrige Prokuratorer i Trondhjem» siger Smith videre, «da har jeg ikke andet end ondt at sige. Først vil jeg nævne en gammel Pandur ved Navn Aarhem, et virkelig godt ærligt Kreatur, men af saare ringe Forstand &c.»

I. C. Berg, der dog neppe har kjendt Evensen personlig, siger om ham: «Var en god sagtmodig Mand, men ilde gift, da han var plaget med en arrig og drikfældig Hustru, som var Enke, da han fik hende».

I Evensens Tid haves en Fortegnelse over Toldpersonalet 1769, ikke uden Interesse og afskrives her. Personalet bestod af:

- 1 General-Tolldirektør.
- 1 Told- og Consumptions Direktør.
- 1 Toldprokurør.
- 2 Expeditionsbetjente.

- 1 Ober-Consumptionsbetjent.
- 11 Undertoldbetjente.
- 1 Tiendeskriver.
- 2 Tiendebetjente.
- 1 Veier og Maaler.
- 12 Consumptionsbetjente.
- 8 Røierter.
- 3 Borddragere.
- 1 Kryds-Inspektør paa Ledet.
- 1 Toldbetjent paa Magerøen.
- 1 — « Lexen.
- 1 — « Aaremnen.
- 1 — « Tyrhoug.

Af andre Optegnelser hidsættes:

1769: Indvaanernes Tal beregnedes i dette Aar, med Forstæderne til 18000 Sjæle (?) foruden de Militaire, 540 Mand.

1794: Assurance-Sum for Stadens samtlige Vaaningshuse i den alm. Brandkasse var 466,260 Rdlr. Husenes Antal med Brygger var henved 1500.

1799: Fødte 239, døde 169, Ægteviede 94.

1798: Torvehandelen begyndte ifølge Rscr. af 6. Januar 1797 og 1. Mai 1798. Man vendtede sig store Fordele for den menige Mand af den. Byens Kjøbmænd havde sammenskudt 500 Rdlr. til dens Istandbringelse.

I Evensens Samlinger (T.hjem 1784) findes Lisbet Nypens Proces fuldstændig beskrevet og hvoraf hidsættes i Uddrag:

I Forerindringen taler han ivrigt imod hiint Barbari og en uretfærdig Dom, men synes dog at nære nogen Tanke om, at Trolleri under enkelte Omstændigheder og særegne Skikkelser dog kan være tænkeligt. Denne Forerindring af Evensen er interessant nok. Da han skrev den, laa ikkun 114 Aar imellem denne og Lisbet Nypens Henrettelse og denne Katastrofe var endda, ligesom den Dag idag, nu for over 200 Aar siden, i frisk Minde. Vi vide alle, at Lisbet Nypen, rimeligvis endog efter foregaaende Tortur, blev levende brændt i en Fordybning i Muren paa Kongsgaarden, lige ved Indgangen til Venstre, og hendes Mand, Ole Nypen, «som mindre Skyldig», til foreløbig Halshugning og Le-

gemet at brændes, formentlig i samme Hul. Evensen nævner ikke Stedet, men derom kan der neppe herske Urede skjønt 200 Aar skuer ned paa Sagnet derom. Sagen maa have vakt overmaade megen Opsigt, siger Evensen, naar Stevningen udgik fra selve Amtmanden, samt «at der er bleven gjort Bøn fra Prædikestolene, at de Beskyldte maatte bringes til en sand Bekjendelse om deres Misgjerninger».

Forhørene foregaa først paa Landet, senere forflyttet til «Trondhjems Laugting, hvor Sorenskriveren, en Effuertson med 12 Laugrettemænd og en tiltagen Laugmand, Hans Wesling afsiger Dommen, der umiddelbar derpaa synes at være exequeret uden Appel og, som vist er, uden at Anklagede vare forundte endog Forsvar, en Defensor. Ægteparret var vistnok yderst depraveret og benyttede saakaldte Signerier eller Trolddom alene i egennyttig Hensigt, dels stundom for at hevne sig og, hvad der oftere skede, for at formaa Naboer og Flere til at vinterføde et Faar eller andre Creature m. m. Lisbet benægtede i Regelen alt undtagen Oplæsningen for en Pige af nogle («gudsbespottelige») Vers, som hun havde lært i sin Ungdom af et andet Kvindemenneske. Hendes Sjælesørger, Ole Mentsen, Præst i Melhus, møder i Laugthinget og nedlægger sin skriftlige Attest eller Indberetning, der gaar ud paa en fuldstændig Fordømmelsesdom. Disse Ægtefolk maatte da, siger Evensen, blive et Offer for Dumhed, Overtro og en utidig Nidkærhed; thi uagtet de vel ikke ganske kan undskyldes, mindst Konen, maa dog, formodentlig, enhver Lovkyndig i vore Dage tilstaa (dette er skrevet for 100 Aar siden), at intet tilstrækkeligt, som kunde fortjene Livsstraf, er vorden dem overbevist». I vore Dage, om der ellers var bleven tagen nogen Notice af Lisbet Nypens Narrerier, havde der maaske ikke blevet Tale om anden Straf end nogle Dages Fængsel eller noget lignende. Evensen mener, «at Manden enten burde være ganske frikjendt, eller, i det høieste, taaleligen mulkteret; og Lisbet Nypen selv, ikkun dømt til Tugthuset paa nogen Tid, ei fordi hende var bleven overbevist virkelig Trolddom eller Hexeri vel gives eller er til; thi man har ikke noget tilforladeligt Beviis om, at Fanden formaar at tilveiebringe det mindste, som er over Naturen; men fordi hun havde læst over Salt, nogle taabelige, overtroiske og, om ikke just blasphemiske, dog til Guds Navns Misbrug indret-

tede, daarlige Bønner, hun foregav sig at have lært i sin Ungdom for dermed at helbrede visse Sygdomme, og ved dette Slags Bedrageri bestyrke den enfoldige Almue i Overtro — — —». «Jeg siger: at Lisbet Nypen, istedetfor at gjøre saadan Bekjendelse, har modsagt og benægtet de fleste mod hende anbragte Beskyldninger og især denne: at hun havde tjent og staaet i Forbund med den onde Aand Djævelen; og da Retten, heel taabelig og overtroisk paalagt hende, til, saakaldet, Oplysning, at sige: Tvi vorde dig Satan, efterkom hun det strax, hvilket Acten viser».

«Jeg har forhen yttret mine Tvivl, om der nogen Tid er existeret virkelig Hexeri. Herom har tilforn været ulige Meninger blandt de Lærde — — —. Den danske og norske Lov forudsætter, som muligt, at der kan indgaaes Pagt med Djævelen; men samme grundens paa den Mening, som var almindelig i de Tider, disse berømmelige Love bleve forfattede — — —».

Endelig oplyser Evensen, «at efternævnte Akt og Dom er udskreven efter en, paa 2de Rigsortsstempel Papir, udstedt Original (som nu forvares i det Kongl. n. V. Selskabs Bogsamling), men befindes mangelfuld, hvad det sidste Blad angaar, som er aldeles borte, hvilket jeg har suppleret af 2de gamle Kopier».

Jeg afskriver da ogsaa her i Uddrag, selve Akten mod Lisbet Nypen, alt efter Evensen:

Den 20. Mai 1670 holdtes første Forretning paa Gaarden Stav i Leinstranden i Anledning af, at Erik Qvennild af Klæbo i et Graverøl havde udskjælt Ole Nypen (Libets Mand) for en Troldmand. Derpaa kommer Stevning, dateret 30. April fra «Trondhjems Gaard» fra Stiftamtmand Ove Bjelke, der helt oplæstes, et i sit Salgs mærkeligt Aktstykke, gaende ud paa at beramme Møde samme Dag paa Egge Thingsted i Leinstranden. «I lige Maade stevnes du Ole Nypen, og din Hustru (som Sagen endelig angaar), begge personlig at comparere til ovenbemeldte Dag og Sted, at paahøre hvad der berettet og prøvet bliver, og det som I eragte at være eders Ære og Velfærd anrørig, til Undskyldning og lovlige Fralæggelse.

Tirsdagen, den 16. August 1670, paa Trondhjems Laugthinghus, stillede Lisbet Nypen til Rette formedelst Ry og Rygte udi Trolddomskunst kyndig og forfaren at være, som ut supra videre er mentioneret, og nu Ord for Ord i W. W. Hr. Laugmands og mange

fornemme Folks Nærværelse lydelig er bleven oplæst, hvoriblandt, de derudi sidst indførte Gud-bespottelige og meget syndige Bønner. Lisbet selv tilstod og bekjendte, saaledes af hende at læses og bruges imod adskillig Tilfælde, hvorved Guds den allerhøiestes Navn og hellige Ord er misbrugt, og vandæret, stridende imod Guds og alle Christelige Menneskers Love — — —.

Den 20. August 1670 blev Lisbet forelagt 4 Spørsmal gaaende ud paa:

1. Om hun har tjent Satan videndes med de forargelige og utiladelige Bønner? Det hun vedersagdes ikke at have gjort, ei heller have forstanden, det saaledes kunde betyde; mens det havde været hendes Uforstand. Blev derpaa af Retten forelagt til Oplysning, at sige derimod: Tvi vorde dig Satan, hvilket hun og strax gjorde. Derimod Hans Edvarnsen mundtlig prætenderede, med Formening, at hvo som slige Bønner bruger, dog dermed mere ærer Fanden end vor Herre.
2. Tilspurt: Af hvis Magt hun mener enten at have hjulpet eller beskadiget enten Mennesker eller Creature? Hvortil hun svarede, at hvo hun haver hjulpet, mener hun at være af Guds Magt; men modsiger, ingen at have beskadiget, enten Mennesker eller Creature, og derpaa gjorde hun sin Ed.
3. Tilspurt: Om hun vidste ingen, som kunde samme Bønner, uden Anne Ferstad? — Svarede Nei — —.
4. Det Onde, som Tøsen paa Ogstad overkom, om hun havde agtet Kari Ogstad det sely eller Tøsen? svarede hun var saa ganske uskyldig derudi, som det Barn der ligger i Vuggen.

Derpaa kommer en skriftlig Erklæring fra Melhus Sognepræst, «den Hæderlige og Vellærde Præst Hr. Ole Mentsen», en Erklæring, der dadles høit af Evensen. Den lyder saaledes: «Efterdi at mig i Hs. Excellences Hr. Cantzlers Navn anbefales, skriftlig Skudsmaal at give om Ole Nypens og hans Kvindes Forhold, da kan jeg ikke negte, at det jo haver været udi Ry og Rygte, at de med Signeri og Trolddom skulde omgaaet, hvilket og mine Tilhørere af Leinstrandens Menighed ikke heller skal kunne benægte, saafremt de ikke ville dølgge deres Sandhed, og vidne Løgn for Gud i Himmelen, ønskende intet hellere, end at Gud, som hader det ugudelige Væsen, vilde og give Naade, at Sandhed

maatte komme for Dagen, paa det at saadant Onde af Menigheden, ved tilbørlig Straf kunde udryddes og borttages; han og give de Skyldige rette Omvendelses og Poenitentses Hierter til deres begangne grove Synders Bekjendelse, en hjertelig Anger og Ruelse over Synden, og endelig fast Tro til Christi Værdskyld og Fortjeneste, paa det de paa Dommens Dag kunde blive bevarede til den evige Arvedeel, som er i Himmelen, og ikke med de Ugudelige og Fordømte henvises til den evige Ild, som brænder Nat og Dag uden Ophold evindeligt. Trondhjem den 20de August 1670.

Oluf Mentsen.»

Blandt en Uendelighed af Vidner, fremtræder ogsaa «Mesten ganske Leinstrandens Almue, efter foregaaende Spørgmaal sig erklærede, at de ikke kunde benægte, jo i mange Aar Ry og Rygte om dennem at have hørt, og mange for Redsels Skyld, at dennem intet Ondt skulde vederfares, haver fødet for dennem, den en Sauv, og den et andet Smaakreatur, paa det at de kunde blive ubeskadigede».

I Forhørene findes de forunderligste Anklageposter. Snart beskyldes hun for ved Troldom at have foranlediget Kreaturerens Død, ja endog Menneskers forskellige Vanheld, saasom Sygdom, Vanvid, dødelig Afgang m. m. m. Lisbets stadige Benægtelser synes ikke at komme i Betragtning selv der, hvor den sunde Fornuft taler til hendes Forsvar og Uskyldighed.

Derpaa kommer Aktor, Hans Effuertsen med sin Paastand om Brand og Baal og foregaaende Tortur &c., dateret Trondhjem den 27. August 1670, og endelig følgende mærkelige

Dom

afsagt under samme Dato og lyder som følger:

«Da efter Tiltale, Gjensvar, og denne høistbetydelige Sags flittige Overveielse og dybeste Randsagning, og eftersom her paa Trondhjems Laugthinghus, udi Velvise Hr. Laugmands Nærværelse, for os er i Rette ført tvende bedagede Ægtepersoner af Leinstrandens Tinglaug, nemlig Ole Olsen Nype og sin Kvinde Lisbeth Pedersdatter, begge berygtede og beskyldte, udi Signeri og Troldoms Kunst kyndig og forfaren at være, hvorom her paa Laugthinghuset sidstleden otte Dage, ikke alene af deres Sjælesørger og Sognepræst, Provsten den Hæderlige Mand Hr. Ole Mentsen skriftlig at være Attesteret, at han ikke kan benægte,

at der jo i mange Aar om dem har gaaet Ry og Rygte, at de skulde bruge saadan Djævekunst, ja den ganske Menighed af den Tid værende Leenstrandens Almue bekræfter det, og at mange ogsaa for det samme have været frygtagtige, at dennem noget Ondt af dem skulde tilføies.

Lisbet Nypen selv har og nedstanden og bekjendt de udi Acten indførte Gud meget mishagelige Bønner, ja meget grove, utilladelige og syndige Ord med Salt for Svage og Skrøbelige, hvilket hun tilstaar at være brugt og læst over dennem, hun dermed haver hjulpen, hvorved største Fortørnelse imod den Allershøiestes hellige Navn og hans guddommelige Ære underløbet og begangen er, hvilket er en stor og ufdragelig Vederstyggelighed for den allerhelligste Gud selv, som sligt mange Steder i Skriften forbyder og truer; og foruden dette findes og den hele Act opfyldt med mange forskrækkelige og vederstyggelige Bedrifter, hvilke de ingenlunde har kunnet negte, med mindre de have lært det af Djævelen selv, hvorom de dog, efter mange adskillige ganges flittige Examen og al Forhør, ei rette Grund eller Fund dertil haver villet vedkjende, ei heller endnu, alligevel derom Bøn af Prækestolen offentlig er gjort, at Gud selv naadelig vil føre dem til deres Synds Kundskab og Bekjendelse, saa de kunde bringes til alvorlig Poenitentses Frugter over deres begangne grove Synder, men ganske forgjæves, befinder dem daglig forhærdede, og aldeles ingen Anger eller Ruelse hos dennem i nogen Maade; ere uden Tvivl saa stærk udi Forbund med Fanden, saa de ikke saa lettelig kan komme til rette Sandheds Bekjendelse, uden Gud selv vil det paa en Maade særligen lade komme for Dagen &c. — Dog paa det sligt meget uchristeligt forargeligt Væsen retsindelig udryddet og udfeiet kunde blive, saadant ogsaa utilbørligt hos Christne at gaa i Svang, have vi flittigt ransaget Guds Lov, hvori sligt forbydes, dernest christelige Kongers Recesser og Love confereret som saadanne Gjærninger og Kunster straffer, hvilke Love paa Guds Lov er grundet. Da for ret fundet og eragtet, med vores Velvise Hr. Laugmands Hans Mortensen Weslings alvorlige og nidkjære Raarføring og overveiende i denne Sag, at disse to Personer, for deres i lang Tid brugte Troldomskunster, exemplariter, andre i sligt forfarne til mærkelig Afsky og Exempel, efter foregaaende Tortur, bør at dø,

hvorfor hun, som Troldomskunsten mere fuldkommen, dømmes levende til Baal og Brand, og han ligesaa; dog tilforne, med høi Øvrigheds Tilladelse og Samtykke, at halshugges. Og saaledes for Retten afsagt, testere vi med vore undertrykte Signeter.

Actum Anno Die et Loco ut Supra.

Denne Sags Forhør haver jeg selv nogle Dage overværet. Dommen er efter Bogstaven, hvorfor den hermed confirmeres, saa Executionen bør foregaa. Dette til Vidnesbyrd under min Haand og Signet.

Trondhjem 5te September 1670.

Hans Mortensen Wesling.

(L. S.).

ABRAHAM DREJER,

Søn af Cancelliraad og Laugmand Peter D., født i Trondhjem 1671, succederede Faderen 1703 i Embedet, 1721 Justitsraad, blev derpaa Bergraad ved de nordenfjeldske Bergværker, 1731 tillige Berghauptmand og Etatsraad, døde 1736, begravet i Trondhjems Domkirkes Lagting. Var en af de mest Formuende i det Trondhjemske, hvor han eiede Gaarden Rotvold, der 1718 afbrændtes af de Svenske, Rønningen, Digre med fl. Gaarde i Strinden, et betydelig Gods i Ørkedalen, og i Fosens Fogderi Østeraads Gods i Kirkesæter med Tilliggender. Participant i Qvikne og Røraas Kobberværker. Skjænkede 1000 Daler til Vaisenhuset, til Ludvigs Legat og til St. Jørgenhuset 1000 Rdlr.

PEDER HIND DREJER,

født 1ste Mai 1776. Ansattes her som Vare- og Skibsmægler allerede 1804 og vedblev som saadan lige til sin Død, der indtraf den 17. Jan. 1845. Var i en længere Aarrække Eier af den Deel af Gaarden Tempe, som nu eies af H. P. Jensen — «Sorgenfri». Gift i Januar 1805 med Maren Nissen født 1779 død 1857. Havde 10 Børn hvorav 6 endda levede. Af 2 Sønner nævnes her den ældste, Martinus Nissen, født 1808, Kand. jur. 1843, Foged i Senjen 1854, boende paa Tromsø, død 1872. Var Ridder af O. Ordenen, den anden er herv. Mægler Hans Nissen D. Repr. i Norges Bank 1845. Døde 14/2—84.

I 1877 opreistes 1 Statuette paa Foged Drejers Gravsted paa Tromsø Communekasses Bekostning med Bidrag af Private. Storthingsmand Tromsø 1854.

CAPITAIN LORENTS DREYER

Søn af Capt. Nic. Dreyer (skudt el. saaret i Affairen ved Tran-gen i Soløer 25/4 1808), født i Veø Præstegjæld 1801, blev Officer 1821, ansat som saadan i Trondhjem, 1842 som Cap. i Eidsvold efter allehaande Omflakninger, i Christiansund, Støren, Opdal, Lillehammer, Eidsvold og flere Steder. Gift 1826 med Marie Margrethe Hansen, en Skjønhed, født 1802, Datter af H a n d e l s m a n d N i c. H a n s e n i Trondhjem. Nic. Hansen nævnes allerede 1803 som Kjøbmand boende ved siden af Bernt Moe, Gaarden nu indtaget i Lysholms Brænderigaard.

OLE CHRISTOPHER HANSEN,

Søn af Nic. Hansen, altsaa Svoger af ovennævnte, var først Skrivelser paa Byfoged Falsens Contor, tog Prælim. Examen 1827. Derpaa optræder han som Avisudgiver-Demagog, udgav forskellige periodiske Blade, deriblandt den bekendte «Folkeven» der i Adresseavisens Aargang 1829, No. 15, med fuld Føie, kaldes et Skandalblad, hvori han, som Skik og Brug var i den Tid (1825—35) angreb alt som hedte Embedsmand og laa i idelige Kjævlerier med disse, snart i sit eget Blad, snart og meget hyppigt i Adresseavisen, hvor denne besynderlige Person lige saa hyppig gjenfindes, dels under Navn, dels som Anonym. Han blev tiltalt for Æreskjænderi og dømt, væsentlig for sit skamløse Angreb paa Bjørnson, Præst i Qvikne, til at bøde til Statskassen 3 Mark og 3de Gange 40 Rdlr. Sølv, eller 60 Spd. foruden en hel Del Omkostninger &c. Dette anfægtede ham ikke det mindste da han intet havde at betale med. Efterhaanden blev han drikkældig, foragtet og gik gjerne under Navnet af «Ola Folkeven». Hans oprindelige Navn var Ole, som han selv omdøbte til Ola for derved, rimeligvis, at stemple sig selv som god Patriot. Han forflyttede med Drejer til Opdal, hvor han ogsaa stundom lod høre fra sig, men kom i Uleilighed med sin Vert, der stevnede ham ind til

Forligskommission paagrund af Mangel paa Betaling for sit Ophold; men Ola vidste Udvei og foreslog under Forligsprøven saadant Forlig: «Ola Hansen forpligter sig til, under Exekutions Tvang, ikke at fraflytte Logiet, førend alt er betalt, saavel hvad han allerede skyldte som hvad han for Fremtiden maatte komme til at skyldte sin Vert». Bonden antog Forslaget som gode vare, men fik høist sandsynlig derfor ikke en eneste Skilling.

«Ola Folkeven» var neppe uden Begavelse, men misbrugte sin Pen i Calumniets Pøl. Født i Trondhjem 1806, døde omkring 1840.

Bladet «Folkevennen» rasede paa sit højeste i 1829 og i Anledning af hvilket flere Opsatser, for og imod, findes i Bladene for s. A. No. 14, 15, 17, 22 og endelig i No. 27 endnu velbekjendte Strofer:

«Ola, vor Ven!
Ko har du gjort Ola?
Hæ du vori uvitti Ola??»

KRIGSRAAD ANDREAS SVANE DICK,

født 1787, var Søn af en Rebslager Hans P. Dick, som døde i Trondhjem 1816. Førstnævnte var Trafikerende, men hans Bedrift senere indskrænkedes udelukkende til Brug af Ihlsvigens Reberbane men eiede og beboede Arildsløkken eller vel rettere Adriansløkken hvor han omkring 1830 paa Wullums Anbefaling anlagde et Brændevinsbrænderi, der imidlertid, efterhvert som Lovgivningen indskrænkede den frie Virksomhed i denne Branche, igjen, efter faa Aars Forløb, nedlagdes; ellers gik det aldeles ude med Dicks Finantser saaledes, at han i 1845 maatte gjøre Opbud. Boede derefter i den lille Gaard ved Reberbanen i Ihlsvigen, hvor han kummerligen fortsatte Rebslageriet. Døde i Novbr. 1849. Begravet paa Frue Kirkes gamle Kirkegaard. Gift 1813 med Gen. Aud. Selmers ældste Datter paa Cicilienborg, Johanna Christine Chatarine, født 1796. Hun døde 1826. Han Medlem af Vid. Selsk. 1829.

Dick havde 2 Sønner: Christian D., født 1815, dep. fra T.hjems Skole 1833, Kand. theol 1840, var personel Kapl. i Opdal, senere Sognepræst til Agerøen, 1870 resid. Kapl. i Christiansand.

Død 1882. Hans anden Søn, fortsatte efter Faderens Død, Reberslageriet, først i Trondhjem, senere i Aalesund, men gjorde Opbud 1849. Førstævnte, Christian Dick, Sognepræst til Aas, døde i Mai 1882, 66 $\frac{3}{4}$ Aar gammel. Var gift med Ebba Parelius.

MAJOR EINER von EINERSEN

var Kommandant paa Munkholmen fra 1767 til 1775, Oberstlieutenant 1779, afgik med fuld Gage 1786. Kommandantskabet paa Munkholmen afgav han 1775 til Major Collin der døde 1776. Dennes Eftermand blev Thomas von Meydell, udnævnt 1776, død 1777, hvorefter Einersens igjen beskikkedes til Kommandant paa Munkholmen med 400 Rdlr. Gage, men aftræder atter 1786. 1768 optaget som Medlem af V. S. og nævnes da som Major. Her sees han oftere at være tilstede, saaledes 1787 «da han leverer en af ham forfattet Tabel af 15 Aars lagtagelser over nedfalden Regn og Sne paa Munkholmen, og gjorde Selskabet en Present af de Instrumenter, som hertil havde betjent sig af, bestaaende af et firkantet Tinkar og lige stor Tragt af 1 Fods Qvadrat, med en Kobber-Flaske og Halv pottemaal».

I Aaret 1777 forestod han, i Forening med Organist Berlin, Anlægget af Trondhjems Vandledningsværk, der fuldførtes i et Tidsrum af omtrent 3 Maanedøer og abnedes under store Høitideligheder den 4. Septbr. samme Aar og i hvis Anledning der paa Torvet var anbragt et Basin med Inskriptioner, der endnu findes opbevaret. Men forunderligt nok er det Faktum, at den samme Einersens kun fra simpel Soldat tilegnede sig Evner nok til at forestaa et saa vanskeligt Hverv som Anlæg af en Vandledning. General Falkenskjold, i Einersens Tid Fange paa Munkholmen, giver Einersens saadant Skudsmaal:

«Det Menneske som ved min Ankomst til Munkholmen kommanderede der, havde tidligere været Tjenestekarl og Brændehugger hos en Kjøbmand i Kjøbenhavn. Først var han bleven Kanoneer, derpaa Underofficer ved Militsen, senere Spion, dernæst Kapitain ved et Guide-Kompagni, derefter Hospitals-Inspektør, og endelig Kommandant paa Munkholmen. Han var usedvanlig grov og raa, ofte beruset, udgav sig for en Atheist og holdt sig selv for at være Ingeniør &c.»

I et af Munkholmens Papirer hedder det i Skr. fra v. der Osten til «Oberstlieut.» von Einersens, 14. Dec. 1786, at sidste efter Ansøgning entlediges af Krigstjenesten med Behold af sin havende Gage 400 Rdlr. aarlig, og at Capt. Peter von Sønnech bliver hans Eftermand som Kommandant paa Munkholmen.

CANTOR JOHAN CHRISTOPHER SCHREIBER.

Gjenfindes i det forrige Aarhudrede som «Cantor scolæ» og Organist til Frue Kirke i 10 Aar, fra 1788 til 1798 da han døde og efterfulgtes af Peter Eberg, der desuden blev Stadsmusikant. Eberg døde 1815 og Cantorstillingen overtoges af Organist Tellefsen.

Som Cantor siger han (1783 No. 15), «at han i egen Person vil ombære sin Tavle i Kirken og lover Personlig at indfinde sig samt at præstere saa smuk og opbyggelig Musik, som dette Sted kan tillade». I 1788 indbyder han til Deltagelse i en Syngeskole og vil anlægge en saadan «saasnaart et Antal Elskere, som har Lyst og vil tage Del udi hans Lærdom, have anmeldt sig, Nyttens heraf indseer formentlig alle, som skjønne de ulige tildels og forstyrrede Melodier som bruges og udføres under Sange i Kirkerne. Min Lærdoms Begyndelse er Melodier paa Psalmer i de anordnede Kirkebøger saaledes, som de rigtig skal synges &c &c.

REGIMENTS-CHIRURG OG HOSPITALSLÆGE FRIESE,

ansat ved 3die Trondhj. Inf. Regm. og Thjems Garnison 1783. Om denne Mand siger Schönheyder i Brev til Nystrup 1794, at han ved nogle lykkelige Kure og vel studerede Dybsindigheds og Kurvigtigheds Grimaser samt Charlatans Vind har vundet Anseelse, men er dyr og interesseret med sine Raad og en Kabalmager. Derpaa fortælles en Historie om Frieses Negtelse at behandle en paa Hospitalet indlagt syg Person, en Matros, og hvorefter ske gjensidige Anmeldelser til Kjøbenhavn og hvoraf tydelig nok fremgaar, at denne Friese har været en yderst kry og fordringsfuld Person. Lod ved Proc. Heide («en vild Rabulist») skrive et rasende Brev til Biskopen, hvori siges at denne Brev til Fr., forøvrigt ogsaa undertegnet af Stiftamtmanden, var løgnagtigt.

Friese var, $1\frac{1}{2}$ Aar forud, efter Stiftamtmandens Forslag, bleven Medlem af Vid. Selsk., men blev nu med 7 stemmer igjen udvoteret som saadan, og denne Beslutning skulde da anmeldes til Selskabets Præsæs, Arveprindsen &c. &c. I V. S.s Protokol 1794 findes herom følgende tilføjet:

«I Anledning af et fornærmeligt Brev fra Fr. til Vicepræsæs (Schønheyder) af dato 17. Mai 1794 havde (lange Titler) Fjeldsted tilskrevet Schønheyder følgende Billet: «Carissime Domine! Vel haver jeg proponeret Regm. Chir. og Hosp. Doc. Friese til Medlem i det K. N. V. S. (1793) troende dengang, han vilde iagttage sin egen Ære og findes dertil værdig. Men da han ei alene haver saa grovelig fornærmet Dem, og tilsidesat den Agtelse, han var Selskabet skyldig, saa er jeg af samme Mening, som mange andre respektable Medlemmer, at han af det N. V. S. bør udvoteres. Den 17. Septbr. 1794. Fjeldsted». Da dette for de tilstedeværende Medlemmer var oplæst, blev deres Mening hørt, om det var sømmeligt for Selskabet, at Hr. Regim. Chirg. Friese for dette Brev, som han havde tilskrevet Vicepræsæs og hvorfor han nu er sat under Tiltale for Retten, fremdeles skulde have Plads og regnes blandt dets Medlemmer. De samtlige Tilstedeværende erklærede derpaa alle enstemmige: «at Regim. Chirg. Friese skal fra dette Øieblik af være aldeles udelukt af Selskabet», og paa lagde tillige Secretairen (Wille) strax at tilmelde ham denne Selskabets Beslutning. Saa blev det ogsaa vedtaget at indberette dette til Hs. Kgl. Hj. Selskabets Præsæs for at imodtage Høisammes Decision».

Denne Decision findes ikke senere at være tilføjet Protokollen. Sees endnu i 1799 at være Medlem af den borgerl. Klub, efter at han i 1783, da denne Klub af Smith blev oprettet, ikke af denne blev foreslaaet til Medlem foruden «to andre» Kongl. bestaltede Embedsmænd, og hvorover Friese er meget fortørnet i en Opsats v. No. 43, 1783.

Denne Friese eiede en Tid Gaarden Sverresborg paa Byaasen men solgte den 1801 til Krigsraad Collin.

MATHEMATIKUS DIDERICH CHRISTIAN FESTER,

fød 2. Februar 1732 i Boeslunde ved Slagelse. Hans Fader var Degn. I sin Ungdom var han en halv Snes Aar Tjener hos Prof.

Vadskjær. Lagde sig imidlertid efter Mathematik, og blev 1768 Lærer deri ved de Angellske Stiftelser i Trondhjem. 1771 Examinator i Navigationen for de Søfarende i Trondhjems Stift. 1783 Lærer i Mathematik ved Latinskolen. Tog 1794 sin Afsked og drog ned til Danmark, hvor han først levede nogle Aar i Kjøbenhavn, og siden i Sorø, hvor han døde 1811. (Hans af ham selv forfattede Liv og Levnet, med Fortegnelse over hans Skrifter, findes i Iris og Hebe). Udgivet hele Masser af mathematiske Skrifter. Indgik i Ægteskab her i Byen i 1771 med en Jfr. Anne Marie Hørberg, død i Decbr. 1782. Denne Fester var Lærer ved Realskolen fra dens Oprettelse til 1792. 1770 optaget som Medlem af Vid. Selsk.

Uden Tvivl har han været en Mand af Kundskaber og søger ogsaa den Retning i Bladene, tit og ofte, at lægge sin Overlegenhed for Dagen, hvorhos han ved flere Leiligheder og fornemmelig paa Kronprindsens Fødselsdag 28. Januar holder offentlige Foredrag eller «en grundig og sirlig Tale». At hans Karakter forøvrigt har været temmelig original, fremgaar temmelig paa tageligt af hans Afskedsopsats i Adressen, Aargang 1794, No. 34, (v. Slutning).

Smith i sin Runde over Byens Embedsmænd m. Fl. i 1786 omtaler Fester saaledes: «Ved sin utrættelige Flid og ualmindelige mathematiske Gaver har han arbeidet sig frem til en sjelden Lærdom. En ærlig Mand er han, af gammeldags Tro, ustraffelig i Levnet og Vandel. Trondhjem er en By, hvor Penge og Rang udgjør al Værdighed; Lærdom, naar den ei i det mindste er forenet med en af Delene, er tilsidesat og foragtet. Det var derfor en Sag, som i sine Følger paa Menneskenes Tænkemaade vilde være af Vigtighed, om H. K. H. viiste sin Naadige Opmærksomhed og Bifald over Mandens sjeldne Fortjenester, blot derved, at han blev ansagt blot engang til Audience, naar en Deel var der, og min Ven da ogsaa i Forgemakket udmærkede Manden ved at gjøre ham nogle Komplimenter for hans mathematiske Fortjenester, hvormed det Kort over Trondhjem tilligemed de geometriske Tegninger jeg medbragte ifjor fra ham, tillige kunde erindres, og naar H. K. Høihed da bevidnede for denne Gave sit naadige Bifald over hans Arbejder i Videnskaberne, saa vilde han derved føle sig høiere belønnet og opmuntret end mangan En ved det blaa

Baad. Men han maatte just ved at blive ansagt udmærkes, thi ellers kom han jo desuden ikke, da han ingen Rang har og er en Mand, der lever i sin Studerstue fast uden Samfund med Verden udenfor.»

I Aargangen 1794 No. 34 findes af denne Mand en Opsats, indeholdende en Afskedsmonolog til sine Venner i Trondhjem i et Foredrag saa kuriøst, at man skulde tro, Manden ikke dengang var fuldstændig ved Forstandens Brug. Skal man dømme efter Indholdet heraf, maa man faa saare ringe Begreber om Mandens Karakter og Dannelse, der skulde synes alene at have indskrænket sig til en Del matematiske Kundskaber.

JUSTITSRAAD ALEXANDER HAMMOND FRIEDLIEB,

fød 1751. Gift 1788 med Jfr. Cicilia Fabricius i Størens Præstegaard. Formentlig 2den Gang med Enken efter Cancelliraad Lysholm (død 1804) og kom derved i Besiddelse af Gaarden Sluppen, som han, der var en ivrig Jordbruger satte i den Stand hvori den nu befindes. Han døde 1792, nedlagt i Lagthinget. Skriver sig 1772 som Proviant-Commissair. Om denne Mand siger Smith: «Friedbieb er selv en jevn, fast, turde jeg sige enfoldig Mand, der ei forstaar at drive eller styre Handelen; om jeg husker ret, er han og Kongl. Proviant-Commissarius i Trondhjem. Hans Kompagnon var en Paul Bæhnsen, en fornuftig, ædel, ærlig Mand, som har megen fædrelandsk Følelse. Det forstaar sig selv, ogsaa han vilde have sin Kjøbmandsfordel, men han styres af en god Aand og tør være sine Handlinger bekjendt. Selv skriver han sit Navn Poul Bahnsen. Han døde 1793, i hvilken Anledning der holdes Sørge-Kantate paa Raadstuen, Tale af Beck. Nævnes her som en sjelden fortjent Mand. I 1787 skjænker han til det nyoprettede musikalske Selskab i et egenhændig skrevet Gavebrev 100 Rdlr. samt ledsaget af følgende, ligeledes egenhændig skrevne Følgebrev:

«Promemoria. Tak og Ære være Selskabet, som har brudt Isen der er endnu meget sterk, for Kunster og Videnskaber, i dette Land mod andre. Enhver følede Sjæl maa bevidne Dem sin Erkjendtlighed, thi hvad Fornøielse er uskyldigere end Musik?

Indsluttede Beviis, bedes i Selskabets Stiftelsesaar, antaget

som Erkjendtlighed fra en følede Sjæl, der ved Musik kan henrykkes entusiastisk. Jeg ønsker intet mere end at de store maatte føle i Forhold til mig, saa skulle vi snart kneise imod andre Lande. Trondhjem 31. Decbr. 1786.

Poul Bahnsen.»

Et nyt musikalsk Selskab blev nemlig stiftet 1786, men ophørte efter 3 Aars Forløb.

I Aargangen 1785, No. 7—9, findes en mærkelig Opsats fra dette Hus, Friedlieb & Co., hvortil henvises. Huset eller Firmaet eksisterer endnu i nogle og tyve, skjænker 1811 1000 Rdlr. til det nye Fredriks Universitet.

Der nævnes en Andreas Christian Friedlieb som Vice-Raadmand, forøvrigt Kjøbmand, formentlig ovennævntes Fader. Døde 1772 eller 73 og over hvem Biskop Bang holder Ligtale.

JOHAN MØLMANN LYSHOLM,

fød 1763, Compagnon af forannævnte Hus, Fader til Borgermester Lysholm og Joh. Mølmann Lysholm (fød 1800, død 1874). Men det gik ud med ham noget efter 1820 og levede senere, forøvrigt som en sand Hædersmand og en meget oplyst Mand, af Arbejde i Banken og endelig ansat som Veier og Maaler. Sees i 1814 at være Eier af Sluppen Gaard. Var Ridder af Dannebrog. Hans Fader var: Cancelliraad Henrik Lysholm, kopuleret 1755 paa Bynes Præstegaard med Anna Tønder. Han døde 1771. J. M. Lysholm, Medlem af V. S., var Direktør i den i 1823 oprettede Sparebank. Var Broder til Justrd. Nic. Lysholm, med hvem han var i Handelskompagni, eiede ogsaa i Fælledsskab med hiin, Deflehavnen eller Lysholmsminde med Sæbesyderi &c. hvorpaa de skulde have anvendt 100,000 Rdlr. Denne J. M. L. boede sidst i det nuværende Bogtrykkeriets Gaard, som han havde kjøbt efter Fru Friedlieb, hans Moder, der anden Gang var gift med Justrd. Friedlieb, hvem hun havde baaret til Daaben. Hendes første Mand var kjøbmand Henrik Lysholm, der tillige havde en Broder, Hofagent Broder Lysholm, gift med Catarine Meincke, 3die Datter efter Kammerraad Hilm. Meincke. Sees i 1821 at være valgt til Storthingsmand. Ligesaa Storthingsmand 1818.

HENRIK LYSHOLM,

ovennævntes Søn, født 1791, dep. fra Trondhjems Skole 1811, blev Prokurator 1816, Politimester 1829, derpaa 1840 Byfoged og endelig, 1848 Borgermester efter Hagerup. Gift i 1819 med en dansk Dame, Louice Augusta Hundevadt, død 4. November 1873, 84½ Aar gammel. Entledigedes 1860 fra Borgermester-Embedet. Lige fra Norges Banks Oprettelse var han ansat ved den, indtil 1849 som Secretair, og senere som Direktør. Lysholm repræsenterede Trondhjem paa 8de og 12te Storting, det sidste efter Riddervolds Udnævnelse til Statsraad, som 1ste Suppleant, var stadig, før Udnævnelsen til Borgermester, Medlem af Kommunalbestyrelsen. Blev i 1860 ikke gjenvalgt til Direktør i Norges Bank, hvilket han tog sig meget nær og døde samme Aar den 26. Mai. «Borgermester Lysholm efterlader sig et Eftermæle som en særdeles human, veltænkende og retsindig Embedsmand, ligesom han i Privatlivet var agtet og afgjort, hvorfor hans Bortgang i Familie- og Vennekredsen vil fremkalde et dybt Savn». (Stiftstid.)

Har en Søn, J o h a n M ø l m a n n, født 1820, Känd. mineral., var en Tidlang ansat ved Røraas Kobberværk men boer nu i Enkens Gaard i T.hjem, lige ved Frue Stræde, ganske blind (1873). Døde 12. Marts 1876. R. O. O.

Hans anden Søn er Kapitain i Søe-Etaten, D a v i d C h r i s t i a n, (R. S. O.) født 1822, officer 1842, Capt. Lieut. 63, 1ste Eqvipagemester ved Marinens Værfter, Komd. Capt. 73.

HOFAGENT BRODER BRODERSEN LYSHOLM,

født 1734, var Kjøbmand, gift med en Søster af Henrik Meincke, Catharine, i Marts 1763, Datter af Kammerraad Hilmar Meincke, hvorved han kom i Besiddelse af betydelig Formue. Medlem af V. S. 1768. Kjøbte 1772 Havsten, dengang kun betragtet som en Sæter. Stedet blev umaadelig paakostet og forskjønnnet af Fru Hofagentinden. Han døde i en yngre Alder, 22. Mai 1772, 38 Aar gammel. Agentinden eiede og bebyggede Marienborg paa Stenbjerget men solgte Gaarden 1772 til Assessor Villumsen da hun lagde al sin Elsk paa Havsten.

FRU HOFAGENTINDE CATHARINE LYSHOLM,

født Meincke, født omkring 1740. Hun fortsatte Handelen i stor Stil, beboende nuværende Jensen & Co.s Gaard, Kjøbmandsgaden No. 40, og hvorom her udsættes: Hans Knudzon var Compagnon i Firmaet «Fru Agentinde Lysholm & Co.» men sees 1785 at være overgaaet til C. Meincke sal. Lysholm & Co.; men 1791 overlader hun Handelen til sine Medkompagnoner Hr. Borgermester Knudt-zon og Hr. Consul Braach, som derefter nævnes Knudt-zon & Braach.

Smith udtaler sig saaledes i Aaret 1788 om denne Frue:

«Dette Hus har stor Handel og den meste Bedrift af alle trondhjemske Kjøbmænd; at deres Handelsprinciper ere Landet nyttige, kan jeg ikke sige, thi de arbeide og ønske stedse den høieste Vexelcours og i Forbindelse med de høieste Kobberpriser, hvorved de som Kobbereiere vist vinde, men alle andre som ei har Vare at omsætte med Vare, Mængden i Landet altsaa, taber ved de i følge den stigende Vexelcours stigende Priser paa de behøvende Varer».

Til Bevis paa denne Frues Anseelse, tjener en Opsats i Addr. No. 36 for 1776, og hvoraf fremgaar, at man ved hendes Hjemkomst fra Kjøbenhavn, hvortil hun tit og ofte valfartede, viste hende næsten kongelige Æresbevisninger. Saaledes seer man et «Selskab af unge Kjøbmænd, i en smuk brilliant Uniform, og til Hest, at geleide hende med Broder, Justitsraad Meincke, kommende tilbage fra Kjøbenhavn, igjennem Byens Gader, ved Stadsporten lade en Del «Musici opvarte med Musik under en Salve af 9 Skud fra en tæt udenfor Byen beliggende Lystgaard». Senere Gjæstebud hos et af Korpssets Medlemmer, hvor der under Instrumenters Lyd opvartedes med en til Dagen forfattet Sang til Erindring af de «dyrebare» Personers Ankomst &c.

Nedskriverens Fader, Provst Thaulow, der oftere fra Aaret 1801 til 1808 var Gjest hos Agentinden, der saavel i Byen som paa sin Landsgaard Havsten synes at have holdt aabent Taffel, beskriver Fru Lysholm som en meget ædel Kone, der ikke engang vilde modtage Renter for en af ham laant Pengesum.

Enken døde først i Decbr. 1815, hensat tillige med Manden i det Meinckeske Gravsted i Gammelkirkens nordvestre Hjørne; men disse Gravsteder staar nu øde, Ligene nedsatte i Jorden.

Fru Lysholms Søster, Enke efter Genr. Veim. Krohg, eiede og beboede Munkvold. Hendes Datter derimod var gift med General Bang der beboede Ferstad.

KJØBMAND NICOLAI LYSHOLM,

fød 1761, havde Titel af Justitsraad og fra 1788 Stadshaupmand «med Kapitains Rang». Udgivet et Par Landøkonomiske Skrifter. Gift 1787 med Jfr. Marta Bernhoft paa Gaarden Sjerdingstad i Melhus. I hans Tid bestemmer Fjeldsted, at Borgerkorpset, der hidtil har været inddelt i 4 Kompagnier, for Fremtiden kun skal bestaa af to. Denne Lysholm boede i Kjøbmandsgaden No. 20, i den Gaard som senere eiedes af Lorck & Sønner. Den nedbrændte 1813 tilligemed det hele Qvartal, Natten til 2. Juli, imellem Kongens og Dronningens Gade. Eiede Landsgaarden Lysholmsminde inden Hlademoen i Forening med Broderen, Jo. M. Lysholm, overladt af Defle 1793, hvor de anlagde Sæbesyderi, hvorpaa de skal have anvendt 100,000 Rdlr. Lysholm var i sin Tid Eier af Sluppen. Ligesaa Solemmen, som han i 1806 solgte til Mons Lie. Ligesaa Halsetaunet som Sæter da han kom til Sluppen. Lysholms Enke blev gift med Justitsraad Friedlieb, der som senere Eier af Sluppen satte denne i dens nuværende Stand. Lysholm døde 1814, 54 Aar gammel. Hans Kone, sidstnævnte Fru Friedlieb, døde 1826. Sønnen,

JØRGEN BERNHOFT LYSHOLM,

er fød 1796, var Kjøbmand og Brændevinsbrænder samt i flere Aar indtil 1839 Stadshauptmand i Trondhjem. Gift med Hedevig Krabbe (død 1862). Han reiste i 1843 med sin Kone til Tydskland for sin Helbreds Skyld og døde i Frankfurt s. A. Optoges 1832 til Medlem af V. S. og 1840 valgt til dets Kasserer. Havde 2 Sønner, Nicolai, fød 1823, død 1864, Olaus, fød 8. Januar 1830, bestyrer nu Handelen, nederlandsk Konsul 1872, gift 1859 med Clara Due. Død 21. Januar 1894.

MATHIAS FRIIS,

en Raadmand af dette Navn karakteriseres i 1708 af Statholder

Vibe saaledes: «Hans Geni er ikke større end det jeg om den første Raadmand har sagt.»

Formodentlig en Desendent af denne med samme Navn der var Værge for Domkirken fra 1761 til 71. Senere ophører dette Navn i Trondhjem. Smith siger (1786): «Mathias Friis, en saa original, ærlig Mand, som der har levet, er født i Flensborg og har ved Flid arbeidet sig frem til betydelige Midler. En Mand af usminket Guds frygt, udmærket og sjelden Godgjørenhed og har med det samme den Tro, at han aldrig lader noget Skib assurere, hvorved han stundom har lidt betydelige Tab, men paastaar stedse, han i det hele derved har vundet, og han har intet at frygte, da han er en ærlig Mand. Døde 1787, nedlagt i Frue Kirkes Ligkjelder. Boede i Lundgreens Gaard i Strandgaden (nu Olaf Trygvessøns Gade No. 1).

HANS JEPSEN.

Dette Navn er i min Tid ubekjendt. Smith: «Jepsen er en rig Mand, i Almindelighed rost for Retsindighed, ogsaa for Guds frygt; et Par smaa Anekdoter, jeg kjender om ham, har ellers bragt mig Ordsproget i Tanke: «Det er ikke Guld alt som Glimrer». Var i 1771 en af Byens 12 Mænd. Døde i Octbr. 1794.

ANDREAS CASPAR HAMMER,

var ligeledes en af Byens betydeligere Handlende, anseet og i 1771 en af Byens 12 Mænd. Døde 1801 og formentlig den samme som i 1771 nævnes som Forstander for det dengang paa ny Tomt opbyggede Vaisenhus, v. Addr. No. 24, 1771. En (formentlig en anden) «Andreas Hammer» var Borgermester fra 1797 til 1802 efter Angell, forflyttet som Præsident til Christiansand 1802. Medlem af V. S. 1798.

En Peter Hammer sees at være afgaaet ved Døden i Trondhjem i April 1800, nedlagt i Domkirkens Ligkjelder.

GUNDER HAMMER,

fød i Tromsø Præstegjeld 12. Decbr. 1796, kom i 1818 som Handelsbetjent i Huset Eduard Oedings Enke. Etablerede egne For-

retninger 1825 i Enkemadame Ems' Gaard (senere, efter Ildebranden i 1841, indgaaet i Lysholms Brænderigaard). Døde af Nærvfeber i Octbr. 1826, ugift. Denne Hammer var en saare elskværdig Personlighed, agtet af Enhver. Mægler Sommerchild, hans Contubernal, averterer hans Dødsfald, «vis paa, at Mange med ham føle Savnet af en ærlig Ven».

PEDER ANDERSON FALCK.

Denne Mand erindres af Nedskriveren nogle Aar efter 1822 og var da anset for en hæderlig og retskaffen Mand. Gift 1773 med Karen Maria Dallstrøm. Han opbyggede omkring 1807 og beboede Nedskriverens nuværende Gaard i Ravnkloen hvor han handlede med Jernvarer og Qvernestene. Kramboden var, efter den Tids Skik, inde i Gaardsrummet hvoraf endnu vises Spor af Indredningen. Egentlig vare de to Handlende i Kompagni, Nordahl & Falck, begge af svensk Fødsel, i 1808 i Bladet beskyldte for at nære svenske Sympatier og hvorover de besvære sig. Smith udtaler sig saaledes om Falck:

«Peder Falck var en meget fortjent Mand af Trondhjem; født i Sverige, kom han til en Farbroder i Trondhjem, hvor han er opdraget. Han har anlagt Skibsværftet i Trondhjem og skaffet 3 Farvere til Byen, da der før ingen var. Sagen var, han anlagde et Farveri, forskrev dertil en Svend, der skulde forestaa dette; denne bedrog ham en Tidlang og nedsatte sig derpaa selv som Farver. Falck fæstede siden tvende andre, de bedroge ham ligeledes og nedsatte sig siden; kort, Falck tabte en 6 a 700 Rdlr., nedlagde og solgte Farveredskaberne, og Byen havde 3 Farvere, didlokkede paa hans Bekostning. Ogsaa er han Hovedmanden for det Archangelske Handelskompagni og er meget stemt til almeennyttige Foretagender. Manden har megen sund, god Forstand og megen Villie, han fattes kun den Vinding i Tænkekræfter, som Studeringer og Reiser kan give. Han er et blot Naturmenneske og kan virkelig tænke mere, end han kan udvikle. Han er meget simpel i sin Adfærd, dog uden at være uhøflig, har Hovedet fuldt af Spekulationer, at han seer ud, som han stedse var vred, og i almindelighed kan man sige, at hans Udseende er det eneste ved Manden, som ikke saa ganske taler til hans Fordel, thi hans Sjel er langt fra at have den Surhed, hans Ansigt truer med.»

Denne Beskrivelse passer ganske paa Manden, efter de Erindringer, jeg derom kan have, idetmindste hvad det Ydre angaar. Betegnende er det, at der i Trondhjem paa hine Tider ikke fandtes en eneste Farver. Peder Falck døde 1823, Konen først i 1849, nedlagt i Domkirken Ligkjelder.

I. P. Nordahl døde 1827.

I Blocks Trondhjemske Blandinger staar: «Afg. Peder Falck (Farbroder til vor P. F.) der selv var født i Jemtland, drev betydelig Handel med Jemterne og elskede Værdalen, hvor han havde sit Giftermaal fra, skjænkede 200 Rdlr. til et nyt Veianlæg til Suhl. Denne Falck havde en Tobaksfabrik i Vaisenhuslokalet og fik dertil, efter Bevilling, benytte $\frac{1}{2}$ Del af Vaisenhusbørnene til Arbeide fra Kl. 8—11. og 1—6 mod aarlig Erstatning til Vaisenhuset af 100 Rdlr. Foranstaltningen var truffet fordi man «ingen anden Fabrik havde hvori Børnene udenfor Læretimerne kunde beskæftiges».

Vor Peder Falck var i 1794 Medlem af Byens 12 Mænd. En Peter Falck døde 1798, nedlagt i Kjelderens i Gammelkirken. Kjøbmand Jonas Nordahl døde 1813, født 1760. Carl Falck døde her i 1791 og hans Lig nedsattes i Frue Kirkes Kjelder.

BLIKKENSLAGER JENS FLINDT,

født, formentlig i Slesvig, 1761, ankom til Trondhjem i 1777 og optræder snart derpaa som «eneste» Blikkenslager i Trondhjem hvortil han ifølge Hofret af 23. April 1767 opgiver at være eneberettiget som og til «Udførelsen af de her brugelige Ligkiste-Beslag», v. Aargang 1775 No. 33, hvor han derhos klandrer et Par hollandske Søfolk som under et Forlis bleve her tilbage og ernærede sig med at forfærdige Bliktøi hvortil de efter Flindts Anklage skulde være uberettigede. Flindt oplyser derpaa om, at der kun gives 3 berettigede Blikkenslagere i Norge, een i Christiania, ingen i Christiansand, een i Bergen og een i Trondhjem!

Flindt boede i Nedre Jomfrugade og døde 1843, 82 Aar gammel. Han havde en Søster, der boede i samme Gaard hvor hun fandt sin Død i Luerne under Ildebranden den 24. April 1841.

GENERAL-LIUTENANT JOHANNES von SEYERSTED,

Søn af Oberstlieutenant ved Trondhjemske Dragonkorps Jens S., er født 1761, blev 1781 Officer og 1795 Kaptein, 1807 Major, 1808 Oberstl., 1810 Oberst —. I Mai 1814 udnævntes han til General Major og Chef for Generalstaben; efter Konventionen til Moss Kommanderende General Nordenfjeldsk og Kommandant i Trondhjem (efter Schmettow); 1815 Chef for 2det t.hjemiske Infanteri-Regiment og ved Armeens Inndeling i Divisioner s. A. Chef for den t.hjemiske Division; 1817 Chef for t.hjemiske Brigade og 1818 General-Lieutenant. Døde ugift i T.hjem 17. Septbr. 1823. Var i sin Tid Chef for Chr. Fr. Generalstab; og «den Mand som Kongen satte mest Tillid til var Seyersted og Haxthausen, men ingen af dem vare deres Poster voxen».

Denne Mand spillede ikke en uvæsentlig Rolle i Krigens Tid 1814 og gjenfindes oftere i Beskrivelsen af den Tids Begivenheder. Han stod i nær Berørelse med Christian Frederik og sees som Oberst i 1813 at have opholdt sig i Christiania hvor han ytrer til Pavels: «Jeg er ilde tilmode over Tidernes Tegn og misforholdet med de Foranstaltninger, der fra Danmark af føies til Norges Frelse».

Seyersted deltog eller anførte Træfningen ved Lier, hvorfra der forud var udspredd Rygte om, at man havde gjort 300 Svensker med 18 Officerer til Fanger. Men i Seyersteds Proklamation af 8. August 1814 reduceres Antallet til 212 Mand og 10 Officerer. De sidste afgik senere til Bergen, under Eskorter.

Pavels (i sine Dagbøger) klager over Generalerne: Hegermann staar fast, hvor man posterer ham, og slaar til sidste Mand — — —. Den redelige og forstandige Seyersted, hvor det gjælder at handle, efter Thulstrups idelige Forsikring, en stor Træmand. Da han ifjor (1813) laa syg, lagde Kongen Thulstrup alvorlig paa Hjertet at kurere ham. «Taber jeg ham», sagde han, «er det som om jeg tabte 10,000 Mand». «Jeg er nær ved at fortryde», sagde Thulstrup, «at jeg gjorde mig saa megen Umag med ham, thi jeg kan nu næsten sige, at naar han ikke havde været, kunde man hjulpet sig med 10,000 Mand mindre».

Efter Kongevalget paa Stortinget 1814 blev som bekendt udvalgt en Komitee til at gennemgaa Statsraadets Protokoller. De 3 Medlemmer (Amtmand Krohg, Nansen og Schmidt) indfandt

sig hos Rosenkrantz, der var i ondt Lune og spurte om han skulde hænges eller skydes. Blandt flere kuriøse Ting, som fandtes i denne Protokol, var ogsaa Kongens (Chr. Fr.) Testament, hvori han gjør sine Dispositioner i Tilfælde af, at han skulde blive fangen eller dræbt i Krigen. Blandt andet havde han forordnet, at efter hans Død skulde Syersted være Høistkommanderende over Armeen, og saafremt de ældre Generaler ikke vilde tjene under ham, skulde de afskediges. Det sees heraf, at Seyersted maatte have været høit anset hos Chr. Fr.

Pavels vedbliver endvidere:

«Det mærkeligste i «Saga» er General Seyersteds Svar paa Qvæstioner betr: Feldttoget i 1814. Med den Sindighed og Skaansomme Circumspection, som er denne forstandige og retskafne Mand saa egen, lægger han tydelig for Dagen, at hans Plan ikke er fulgt, hans Raad som Generaladjutant, fast aldrig forlangt, og naar dette var Tilfældet, ei efterkommet, og at de vigtigste Beslutninger, hvilke Armeens Desorganisation og Vaabentilstanden med Grund tilskrives, kom umiddebar fra Kongens Kabinet gennem Major Brock, der tilligemed Kapt. Holsten angives som Kongens første, næsten eneste Raadgiver — — —».

I Avisen 16. August findes en Bekjendtgjørelse fra Schmettow ang. Gen. Adj. Seyersteds Rapport fra Spydberg, ifølge hvilken der har staaet en varm Affære ved Vinger, hvor Fienden blev dreven tilbage over Grændsen, hans Bagage erobret, og opgiver Fiendens Tab af Døde og Blesserede ved denne Anledning «som meget anseeligt». Som Fanger ere Indbragte: 1 Major, 3 Kapitainer, 4 Lieutenanter, 1 Regim. Quarterm., 1 Auditør, 1 Præst, 1 const. Officer, 2 Feldtskjærer, 2 Regim. Commissærer, 1 Feldtrevisor, 1 Lehnsmænd, 5 Sergeanter, 1 Konstabel, 18 Korporaler og 212 Mand. Landshøvding v. Eichsted er ihjelskuddt».

Efter Tilbagekomsten fra T.hjem i Midten af Februar Maaned 1814 indbød, som bekjendt, Pr. Chr. Fr. forskjellige Magnater til at møde paa Eidsvolds Værk for at holde Raad om hvad Vei han, Prindsen, nu skulde slaa ind paa. Blandt de saaledes indkaldte findes ogsaa Genr.mj. og Intendant for Armeen, J o h s. S e y e r s t e d.

Da den norske Armee søndenfjeldsk talte 30,000 Mand og den svenske under Grev Essen ikkun 13 a 15,000, ventede man at

Chr. Fr. vilde benytte det beleilige Øieblik Men som en Fredens Mand, lod han denne Tid hengaa ubenyttet og lyttede ugjerne til det krigerske Parties Ønsker. Han havde derimod ubetinget Tilltro til Seyersted og Haxthausen. I et Møde eller Krigsraad, som holdtes paa Hafslund, blev Krigsførelsen afhandlet, og man enedes om, at den af Seyersted tidligere udarbejdede Krigsplan skulde lægges til Grund for det forestaaende Feldttog. Denne Defensionsplan, et høist interessant Opus, findes in extenso i «Historiske Beretninger om Gen. Lt. Staffeldt, af Morgenstjerne, Pag 113, udgjørende ikke mindre end 31 Sider, dateret Christiania 2. August 1813. Sammesteds findes af den i den Staffeldtske Sag ansatte Krigsfiskal, den her i Trondhjem nylig afdøde Justitiarius Roll, fremsatte 20 Qvestioner til Seyersted, som denne besvarer med yderste Vidtløftighed, paa 29 Sider, og dat. T.hjem 24. Februar 1815. Endvidere findes sammesteds flere Breve til Seyersted fra Christian Fr., ikke mindre interessante, ligesom ogsaa Breve til Staffeldt og flere under Feldttoget 1814. Efter Seyersteds Plan skulde man ikke føre Krigen offensiv, men defensiv, og, naar de Svenske rykkede ind, skulde Nordmændene trække sig bag Glommen, som skulde være deres Forsvarslinie. Denne Plan bestredes sterkt af Brock. (Daae 1814).

Da den danske Konge forlangte, at den lille Rest af den dansk-norske Flaade, som ved Freden befandtes i Norge skulde afseile til Danmark, besluttede Prindsregenten at forhindre dens Afsendelse, hvilken Befaling blev lykkelig udført paa de forskjellige Havne ved Seyersted og Arenfeldt. I en Samtale med Carl Johan skal den østerr. Gesandt, Genr. Steigentesch efter Tilbagekomsten fra Norge have yttret: «Efter hvad man siger, skal Seyersted have Kundskaber, men han er ikkun sterk i Theorien og fører Krigen efter Bøger. Som Stabschef betragtet er han ei skikket til at indgive kraftige Beslutninger, ligesaa lidt som til at staalsætte Prindsen, naar Energi er nødvendig».

I et Krigsraad paa Rakkestad Præstegaard var det Prindsens Bestemmelse at gaa alvorlig til Værks. Om Morgen den 5te August overleverede han sin General Adjutant Seyersted den af ham i Statsraadet paa Moss 3die August tagne Beslutning. Den lød saaledes: «I tilfælde, at vi skulde falde i Fiendens Vold eller træffes af en fiendtlig Kugle, da skal Generalm. Seyersted som

Kongens Generaladjutant føre Kommando over Armeen». Hæren var opstillet, Prindsen taledede begejstrede Ord; men saa kom der Peretning om Fredrikstads Indtagelse og Kongen befalede Tilbagetog, trods Officerernes Indvendinger. Forgjæves erklærede Seyersted: «Skal der ikke prøves Slag, saa veed jeg ei, hvad herefter skal udrettes».

I Statsraad 8. August paa Spydebergs Præstegaard, erklærede de tilkaldte, Seyersted og Hegermann, at det kunde antages, at det ikke længere stod i Armeens Magt at forhindre, at jo Fienden inden en kort Tid kunde være i Christiania. Seyersted var bleven Chr. Fr. varmt anbefalet af Prinds Frederik af Hessen, og han fortjente stor Tillid formedelst sit Lokal-Kjendskab og sin Dygtighed som Officer; men kyndige Officerer paastaa, at han ikke kunde erstatte Savnet af Major Darre, v. Aal 488. Selv var Seyersted fraværende og opholdt sig i Trondhjem da Krigen brød ud.

Seyersteds Bulletin ang. Affairen ved Matrand under Krebs hvor der fangedes 212 Mand og 42 Over- og Underbefalende, findes i Aals Erindringer, Pag. 771. De Norskes Tab angives til 50 Mand døde og 60 Mand saarede blandt hvilke Capt. Flor og Lt. Th. Brock.

Det hedder her endvidere «Selv Seyersted, som af Kongen var udseet til Overgeneral, om han selv havde forladt Krigsskuepladsen, havde ingen Prøver givet paa sin Dygtighed som Overgeneral, og efter nogle af de Officerers Dom, der kjendte ham, havde han Egenskaber, som dertil gjorde ham mindre skikket. Han var desuden sygelig, taalte ikke gjerne Modsigelser af Underordnede og manglede den fornødne Virksomhedsaand. Seyersted beklager sig bitterlig over, at han i det Statsraad af 8. August, hvor Conventionen til Moss forberedtes, ikke var tilkaldt ligesaa lidt som nogen andre Officerer. (Aal 508). — — —

Vi have endnu en

LIEUTENANT JENS JACOB SEYERSTED,

død 31. Januar 1844, var gift med Mette Jacobine Christine Sejersted, fød Hirsch (Søster af Oberst Jac. Hirsch). Hun døde 3. November 1878. Var den første som blev Enke efter Rigsdags-

mand nemlig hendes første Mand: Capt. Georg Ulrik Wasmuth (født 19. Marts 1813).

OBERSTLIEUTENANT JOHANNES MATHIAS SEJERSTED, født 1795. Var Lieutenant ved Kavalleriet i 1818 og da gift med Sognepræst Heyerdahls Datter i Størdalen hvor han boede i nogle Aar paa en Eiendoms-Gaard, der hvor nu Landhandler Lund boer. Senere beboede han den skønne Gaard Rustgaarden i Levng. Skogn som Ritmester i mange Aar. Omkring 1848 forflyttede han som Oberstl. og Chef for Oplandske rid. Jægerkorps paa Hedemarken hvor han beboer en Gaard i Nærheden af Hamar. Udn. til Ridder af Olafs Ordenen 1860. Tog sin Afsked 1862. Har 2 Sønner.

ADAM JOHAN FREDERIK POULSEN, Greve af TRAMPE,

Søn af Stiftamtmand Trampe af første Ægteskab, er født i Kjøbenhavn 10. Septbr. 1798, blev Student fra Trondhjems Skole 1818 og juridisk Kandidat 1821; blev 1823 konstitueret Politimester i Trondhjem, 1828 Kammerjunker, 1829 Amtmand i Nordlands Amt, 1832 Kammerherre og 1833 Amtmand i Nordre T.hjems Amt, fra hvilket Embede han tog Afsked i 1857. 1835 Ridder af Nordstjerne- og 1851 af St. Olafsordenen, samt 1860 Øverste-Kammerjunker. Gift 1828 med Angelika Christiane Pihl. Udgivet en Del Skrifter. Enken døde 1885.

I sin sidste Tid som Amtmand kom han i Conflict med Regjerings Dep. for det Indre formedelst sendrægtige Expeditioner eller Besvarelser, hvorefter han 1857 søgte og fik Afsked med Pension, 1000 Sp. Regjeringen havde indstillet denne til 800 Sp., men han fandt Forsvarere inden Stortinget 1857 og fik ovennævnte 1000 Sp. Derpaa forflyttede han til Trondhjem og indtog der efterhaanden flere Poster i Kommunevæsenets Tjeneste hvor han stiftede megen Nytte og væsentlig som Medlem af Fatigkommissionen.

Under Urolighederne paa Levanger i Februar 1851 sees Trampe at have indfundet sig og holder i Bladet en formanings-tale, skrevet med Ild og Kløgt, og som slutter saaledes: «I Guds og Kongens og Lovens Navn advarer og befaler jeg Eder at afstaa

fra saadanne ubesindige Foretagender, at forføie Eder Enhver til sit Hjem, for med Guds frygt, Arbeidsomhed og Nøisomhed at berede Eder Tilfredshed ved den Enhver anviste Livets Stilling, erindrende Enhver om, at Lovens aabenbare Overtrædere maa vente at rammes af Lovens Strenghed, der ofte træffer den Vildledte ligesaa haard og haardere end hans Forfører og at hvad han kan tjene til enhver Statens Indbyggers Velvære en Norges Riges Styrelse ikke mindre magtpaaliggende end Eder selv».

Efter længere Tids sygelighed døde Trampe 8. August 1876. Amtmand Trampes Enke døde 1. April 1885, 84½ Aar gammel.

EDVARD COLBJØRNSEN, Greve af TRAMPE,

og Søn af Gr. Fr. Trampe, født 1818, Officer 1836, 1861 Oberstl. og Chef for Nordmørs Bataillon. R. S. O. Gift med Anna Caroline Bauck. (R. O. O.) (R. Sv. O.) Trampe død 7. Octbr. 1885.

JENS ERIK POULSEN, Greve af TRAMPE,

Fr. Ts. anden Søn af første Ægteskab, født 1799, blev Søofficer 1818, avancerede senere til Kapt. Lieut. og døde 10. Januar 1857.

GENERAL-AUDITØR SIGISMUND CHRISTIAN SELMER,

født 23. Februar 1760, død paa Cicilienborg 4. Mai 1827. Efter en Stamtavle skriver dette Navn sig allerede fra det 16de Aarhundrede. Blev 1779 Lieutenant, 1786 Pr. Lt. ved 3die Trondhjemske Regiment; 1794 Garnisonsauditør og Regim. Quartermester, fik senere Titel af Generalauditør. Gik under Armeereduktionen ud af Virksomhed og levede af en lille Formue, han havde erhvervet sig ved sit første Ægteskab. Han giftede sig nemlig første Gang 1780 med Nanette Pavillard, en fransk Dame, der var bleven indskrevet som Selskabsdame for den derværende General Kroghs rige Svigermoder, Fru Schøller, og denne skjænkede dem i Medgift den smukke og betydelige Landeiendom Nedre Stavne, som efter Fruen fik det ovenanførte Navn Cicilienborg. Fruen, Selmers første Kone, beskrives som en god fornuftig Dame der viste megen Klogskab under det Forhold hun havde sat sig med den unge

Mand paa 20 Aar. Ægteskabet var forøvrigt Børnløst, og snart bukkede den fine franske Dame under for det barske Klima. Gift anden Gang 1793 med Karen Juliane Matea Heltzen, Berghauptmand Heltzens Datter (Caja). Søster af Krigsraadinde Collin, Fru Bernhoff, Fru Due og Provstinde Gaarder.

Denne Selmer var en Søn af Oberst af samme Fornavn, der døde 1791, 83 Aar gammel. Dødsanmeldelsen er hel original, se Aarg. 1791, No. 29, ligesom ogsaa en lignende 1792 over sin første Kone som han bestandig kaldte sin Velgjørerinde, en Benævnelse han ogsaa benytter i Dødsanmeldelsen.

Selmer tog omkring 1790 dansk jur. Examen (denne kaldte man i de Dage «Kudske-Examen»). Rangsygen var den Tid en herskende Epidemi i Trondhjem ligesom i det øvrige Norge og i hele Danmark, idet de, som ikke vare i Besiddelse af højere Rangtitler, stod meget tilbage fra al Selskabelighed og hvorpaa der sattes høi Pris. Ved General Kroghs Bistand fik han Titel af Generalauditør hvormed han indesad til sin Død.

Efter hans endnu gjenlevende Datters, Enkefru Rolls Fortællinger hidsættes: «Som Lieutenant blev Selmer ansat som Adjutant hos den almættige General Krogh, hos hvem han vandt Yndest for sin Brugbarhed. Det er bekjendt at General Krogh holdt et Hof en miniature heroppe, gav mange Fester, hvor den fuldstændigste Etiquette blev iagtaget og hvor hans yngre Officerer maatte agere opvartende Kammerherre hos Damerne, ledsage dem med Pomp ind i Selskabssalen, samt senere supplere ved Kortpartierne om fornødiges. Ved saadanne Leiligheder kom altid Generalinderne med en fyldt Haand med Mynt og bragte Lykke til de fattige Lieutenanternes Kasse ved paa en spøgende Maade at gjøre en Haandbevægelse, hvorved hun tømte en passende Spillepenge ned i de Hulninger som dengang var anbragt paa Spillebordene saa at De Herrer Officerer altid gik hjem med en liten Avance som de ikke vare misfornøjede med. At min Fader hørte til den faste Stok af disse opvartende Kavalerer var en Selvfølge af hans Stilling som Adjutant.

Gjennem Ansporelse af Generalen underkastede min Fader sig senere dansk Examen og blev udnævnt til Auditør og Regm. Quartermester i Garnisonen. Dette var dengang en Tillidspost for en saa ung Mand, da den var forenet med Fortroendet af Regi-

mentskasserer, hvoraf alle militære Gager og Lønninger da udbetaltes, samt var forbunden med meget Regnskabsbesvær og stor Ansvarlighed. At Posten med General Kroghs Myndighed og Magt, til arbitrairt at indsætte og afsætte efter Behag, blev min Fader betroet, er utvivlsomt, men det var jo tillige et hædrende Bevis paa at han fandt ham duelig dertil. Endskjønt min Fader skal have havt en vis Lethed for at være kort og koncis i sine Expeditioner — optoges hans Tid i den Grad af hans Embede, at han fra den meget tidlige Morgen til ud paa Aftenen var fuldt beskjæftiget paa Kontoret; dette angreb hans Helbred og han var derfor ikke utilfreds med, da Armeereduktionen indtraf, at høre til dem hvis Post skulde inddrages og omkalfatres. Længe forud havde han været udnævnt til titulær Generalauditør.

Det Uheld der traf min Fader ved Pengeforandringen der reducerede Rigsbankdaler til Skillinger, havde virket trykkende paa hans Sind. Han eiede en lille Formue, som han dels havde arvet, dels igjennem Spekulationer forøget. Denne bortsmeltede for en stor Deel ved denne Leilighed, til saa godt som Intet. Et stort Handelshus, til hvem han havde tiltroet sin Kapital, kom en Dag hvor min Fader ingenting anede og betalte ham uventet ud alle disse Tusende i Papirsedler, som det havde laant. Med næste Post var Gaaden løst: Fordringen havde ødelagt mange Aars Bestræbelser.

Efter at være sat paa Vartpenge trak han sig tilbage, og henlevede de sidste 12 Aar paa sin Eiendom Cicilienborg — sygelig — plaget af slemme Stensmerter. Han havde megen Interesse for Literaturen i forskjellige Brancher og læste næsten uafbrudt, men skrev aldrig selv noget, da han ikke ansaa sig grundig nok i sine Kundskaber og ikke, som han udtrykte sig, «vil gjøre noget halvt». Endelig fortæller ovennævnte Frue, hans Datter, paa en saare interessant Maade en Episode fra Carl Johans Ophold i Trondhjem 1815, da Selmer under en Audients i Stiftsgaarden paa gjentagende Opfordring om at utbede sig en Naade, ikkun, paa flydende fransk udtalte Ønsket om Tilladelse at bære sin gamle Uniform. Prindsen besøgte ham ogsaa paa Cicilienborg hvor den paa fransk førte Conversation gjentoges paa en lige interessant Maade.

I Adresseavisens Aargang 1791, No. 29, sees Selmer at føre en øvet Pen i en Opsats mod M. C. Peterson, hvor denne — Selmer — temmelig sterkt og i logiske Sætninger angriber hiin i Anledning hans «Troeskjendelse» der som sedvanlig gaar ud paa tøileløs Skrivefrihed, Frihed og Lighed m. m. M. C. Peterson bliver Selmer ikke alene Svar skyldig, men udtaler klogeligen sin Høiagtelse for Selmer og anerkjender høit dennes Opsats, som han «ærer og høiagter».

I No. 36, 1798, tager Selmer sig atter den Frihed at angribe Peterson i Anledning af dennes Forslag om, «at de Formuende burde give eet Gjestebud mindre om Aaret, og derimod anvende sammes Beløb i Penge til Trængende i Vinterstid». Selmers Opsats er grundig og velskreven. Peterson svarer i et langt Hærrangue men synes ogsaa her at ligge under for Selmers Grunde.

Selmers Børn vare:

1. Johanna Christina Cathrine, født 1796, gift med Krigsraad Dick. Hun døde 1826.
2. Sigismund Christian Ernst, født 1798, Handelsmand, gift med Jfr. Luise Pihl. Han døde 1849 som sindsvag. Konen 1875.
3. Georgine Margrethe Frederikke, født 1800, gift med Kbm. H. Arentz.
4. Noline, født 1802, gift med Justit. Jac. Roll.
5. Nanette, født 1805. Ugift.
6. Caroline Luise Charlotte, født 1809. Ugift.

Ifølge en Stamtavle skrevet i Kjøbenhavn 1864, er den Selmerske Slægt baade meget gammel og meget udbredt i Danmark, og synes nærmest at stamme fra Slesvig og Holsten, maaske dog, ogsaa fra Tydskland. Flere af den vidtudbredte Familie Selmer ere og have været ansatte som Embedsmænd i Norge; men i Overenstemmelse med vor Hensigt gaa vi over til vor Selmers Fader, født i Rensborg 1708, 1732 Fændrik, 1738 Captein paa Ringeriget, 1757 Majors Karakter, 1770 Oberstl. i Trondhjem. Afsked 1786 med 500 Rdlr. Pension. Havde 14 Børn. Han med Kone boede deres sidste Leveaar hos deres Søn paa Cicilienborg. Han døde sammesteds 1791.

OBERTSLIEUTENANT PEDER JESPERSEN SELMER,

født 11. Marts 1765, død 31. Decbr. 1822, Broder af forannævnte, tilflyttede i Slutningen af forrige Aarhundrede Indalens Gods hvor han boede til sin Død som entlediget Officer. Blev første Gang gift med Præsteenken Sille Kaas, med hvem han kom i Besiddelse af Indalens Gods; blev Enkemand 1800, børnløs. Giftede sig anden Gang, 1801, med sin Husjomfru Marie Lovise Heintz. Hun døde 1845, 71 Aar gammel.

Endnu 1803 sees han at være ansat som Lieutenant ved Dragonerne og nævnes først som Ritmester 1804. Som bekjendt havde General Krogh Ret til uden videre at afsætte sine Officerer og en saadan Skjæbne rammede da ogsaa Ritmester Selmer.

Hans Svigersøn, Capt. Otto Arentz, udtaler sig dog angaaende dette Punkt saaledes:

«Jeg tror ikke at General Krogh uden videre, eller af egen Magtfuldkommenhed, kunde afskedige Officerer, men vel indstille dem til Afsked hvilket i Regelen kom ud paa et, og at dette var Tilfældet med Willer og Rosenvinge, kan gjerne være muligt og vel endog rimeligt; men hvad Oberstl. Selmer angaar, da var hans Afsked, savidt jeg veed, foranlediget derved, at det t.hjemiske Dragonkorps, hvorfra flere af Officererne maatte fortrække og deriblandt ogsaa Oberstl. Selmer, der vistnok var paa det sorte Bræt, ikke paagrund af hans mindre Duelighed, men fordi han var for stolt og taalte ikke at blive iretteset af Foresatte, kort, var selvstændig. Forøvrig har det, sin Rigtighed, at han reiste til Kjøbenhavn for igjen at komme ind i Tjenesten, og at dette ikke lykkedes ham, tror jeg gjerne kom deraf, at General Krogh modsatte sig det. Han var da Major og havde som udsat Officer utvivlsomt Vartpenge, men hvor store disse vare, veed jeg ikke.»

Det maatte da være imellem Aarene 1809 og 12, ifølge en anden Fortælling, at et Kampement forefaldt paa Øysanden, hvor flere Vaabenarter vare samlede og hvor store og vigtige Manøvrer skulde foretages, Selmer, som ivrig Militair, havde her den Forvaarhed at sprænge hen til Excellencen Krogh med Forestilling om, at Opstillingen var feigagtig og at Manøvrers Udførelse var gjort umulig. Den gamle General har uidentvilt med bitter Harme tilbageviist Selmer, der paa denne Tid havde Titel af Major, idet han blev befalet til at jage tilbage til sin Eskadron.